

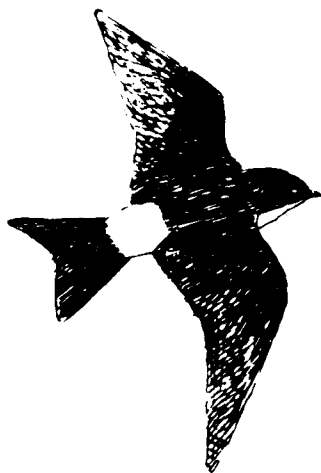
**1R. CENS DE LA COLÒNIA D'ORENETA
CUABLANCA (DELICHON URBICA) A LA
CIUTAT D'IGUALADA**

per DANIEL MACIÀ I MARTI (1994)

METODOLOGIA

Entre els mesos de gener, febrer i la primera quinzena de març de l'any 1994, es va realitzar la primera part del cens sobre la població nidificant d'oreneta cuablanca (*Delichon urbica*). Aquest consistia a localitzar i comptar tots els nius que hi havia a la ciutat d'Igualada dintre dels límits següents: passeig de Verdaguer al nord, a l'est el carrer de Santa Joaquina de Vedruna, al sud el límit era el carrer del Rec i a l'oest l'avinguda de Balmes. La zona censada es va dividir en quadrícules d'1 km. Aquesta subdivisió ha permès saber quin era l'indret amb la població o colònia més nombrosa d'aquesta espècie.

Una vegada delimitada la zona es va procedir a recórrer-la per cercar el niu o els nius. Cal dir que l'oreneta cuablanca nidifica en colònies. Quan es localitzava una colònia s'anotava el nombre de nius, el seu estat (sencers, trencats o marques), la seva situació (sobre teulada, balcó, etc.), el tipus d'edifici (fàbrica, habitatge, etc.), la construcció (arrebossat, pedra, etc.), el nom del carrer, el número de l'edifici, l'orientació, la quadrícula i també es feia un dibuix de la paret amb la situació dels nius.

Oreneta cuablanca

Tal com s'ha explicat, una vegada localitzats els nius es feia un recompte i es dividia en tres grups:

a- Nius que podien ésser ocupats en aquell mateix instant.

b- Nius malmesos. Que serien aquells on calia fer algun tipus de reparacions, principalment per haver-ne caigut una part.

c- Marques. Aquest apartat correspondria a aquells nius on només quedava el senyal, principalment una circumferència.

Les dades recollides en aquesta primera part no les podem considerar com la població nidificant, ja que encara no havien arribat dels seus quaters d'hivernada, però sí que podríem considerar-les com la població aproximada que ha estat present fins a l'elaboració d'aquest primer cens.

Si la primera part del cens es va dur a terme entre els mesos de gener, febrer i març, la segona es va realitzar durant la segona quinzena de maig, tot el juny, juliol i primera quinzena d'agost. Durant aquest temps es va fer la comprovació de quins eren els nius que estaven ocupats on s'estava produint la nidificació. Aquesta confirmació es produïa quan s'observava que els adults estaven arreglant el niu, covant els ous i més tard entrant "becada" (aliment). Un altre sistema per confirmar que el niu estava ocupat era observant els darrers dies d'estada dels joves a l'interior. Durant aquest temps, treuen el cap fora del niu esperant l'arribada dels adults que porten la "becada".

INTRODUCCIÓ

L'oreneta cuablanca (*Delichon urbica*) pertany a la família *Hirundidae*. Els altres components són: l'oreneta de ribera (*Riparia riparia*) de la qual només s'ha recollit dades durant el seu pas pre-nupcial i post-nupcial. El roquerol (*Ptyonoprogne rupestris*), que és nidificant a la nostra comarca. L'oreneta (*Hirundo rustica*) nidificant i a més la més coneguda per tots nosaltres i l'oreneta cua-rogenca (*Hirundo daurica*), de la qual encara no s'ha recollit cap dada a la comarca de l'Anoia. Totes aquestes espècies són migradores, encara que el roquerol durant l'hivern del 1992-1993 va ésser observat constantment en un mateix indret de la comarca.

L'oreneta cuablanca és una au migradora i hiverna principalment al sud del Sàhara (Àfrica) i a l'Àsia meridional. Els primers individus els observarem a partir de la segona quinzena de març en una data primerenca el dia 11/3/92. Aquestes dades corresponen a individus que estan senzillament de pas. No és fins a la segona quinzena d'abril quan es comença a observar moviment als diferents nius de la ciutat d'Igualada. Cal dir que aquesta espècie nidifica en colònies i com la resta de la família, sol tornar majoritàriament cada any al mateix lloc de nidificació.

Així que arriben comencen a arreglar el niu, però d'això no hi ha dades exactes, ja que mentre en alguns nius s'està covant, d'altres tot just s'estan arreglant o senzillament encara no han arribat els seus possibles ocupants.

La reproducció comença a finals de maig i primera quinzena de juny, però no en tots els nius. Això és a causa de les circumstàncies que ja he explicat. La posta consta de 4 a 5 ous i el període d'incubació és de 13 a 19 dies. S'han observat nius ocupats

durant la darrera quinzena de juliol i primers d'agost, que poden ésser segones postes o de reposició.

El pas post-nupcial o de retorn als seus quarters d'hivernada s'inicia el setembre i és el mes d'octubre quan recollim les darreres dades. Com a observació més tardana hi ha la del dia 15/10/90.

RESULTATS

El per què d'aquest cens? La resposta és molt fàcil. Per poder saber les fluctuacions d'una població cal saber quants individus la formen i en el nostre cas, quantes parelles reproductores hi ha. Aquest primer cens ens ajudarà a conèixer millor quina és la població d'aquesta espècie a la ciutat d'Igualada. Després d'aquest caldrà fer-ne d'altres per saber quina és la seva evolució.

	NIUS OCUPATS	NIUS BUITS	TOTAL
Quadrícula C-4	7	0	7
Quadrícula D-4	18	3	21
Quadrícula E-4	41	6	47
Quadrícula C-5	54	10	64
Quadrícula D-5	46	20	66
Quadrícula G-5	1	4	5
 TOTAL DE NIUS	 167	 43	 210

*Aqui no hi ha comptabilitzats els nius dels quals només s'observa la marca (c).

Del total de 167 nius ocupats, 165 estan sota teulada i només dos a altres indrets de l'edifici. Quant al tipus d'edifici ha estat molt semblant; 86 parelles han escollit les fàbriques i 81 els habitatges particulars.

Pel que fa a la ubicació dels nius o colònies, podem dir que està molt lligada a la disponibilitat d'aliment. Tots estan a la perifèria d'Igualada o als llocs alts del nucli antic, si així se'm permet dir-ho. Aquesta situació els permet que amb poc esforç i temps estiguin fora del nucli urbà, que és on capturen la major part dels insectes dels quals s'alimenten. A més, a l'època de reproducció i alimentació dels polls això és molt important, ja que així eviten deixar el niu durant molt de temps i poden alimentar els polls sense fer desplaçaments llargs. La colònia que surt en part d'aquesta apreciació és la de la plaça del Pilar.

OBSERVACIONS

Durant el temps que es van observar els nius, hi va haver una sèrie d'observacions que cal assenyalar: l'ocupació en alguns casos (exactament 3) de nius d'oreneta cuablanca per part del pardal comú (*Passer domesticus*). Una altra observació eren les disputes que tenien l'oreneta cuablanca i el falciot negre (*Apus apus*). Aquestes es produïen a l'hora d'alimentar els polls; mentre un tenia el niu sota la teulada, l'altre (faliot negre) el tenia sobre o entremig de les bigues. Quan totes dues espècies es trobaven al mateix temps és quan hi havia els problemes.

Com hem pogut llegir, la colònia d'oreneta cuablanca a la ciutat d'Igualada és força nombrosa. La seva conservació dependrà de la nostra actitud vers elles, ja que utilitzen en molts casos les construccions de l'home per reproduir-se (edificis, fàbriques, ponts, etc.).

No voldria acabar aquest estudi sense donar una dada, possiblement no és el moment, però crec convenient de fer-ho. Durant la primera part del cens i la segona es va observar la desaparició d'una colònia de nidificació, que estava situada al carrer de Sant Ignasi i estava formada per un total de 28 nius. En l'actualitat només se n'observen marques.

Aquesta espècie està protegida, tant per convenis nacionals com internacionals.